



Een themaschrift over beleid en regelgeving voor Cultuur- en Gemeenschapscentra

A R T I S J O K

Memorandum van de VVC voor de Vlaamse Regering 2009 - 2014

Jaargang 05 – Nummer 10 – juni 2009

De regeringsformatie wordt nog volop onderhandeld. Voor de cultuursector is het uitkijken naar de nieuwe minister van cultuur. Nog voor de coalitie bekend is, maakt de VVC haar memorandum bekend via deze Artisjok.

Het VVC-memorandum kwam tot stand na tal van overlegmomenten met de leden. Dit resulteerde in een tekst met de belangrijkste uitdagingen en speerpunten voor de sector waar de Vlaamse regering de komende jaren een antwoord op kan formuleren. De VVC biedt zich dan ook graag aan als actieve gesprekspartner !

Visie

De VVC gelooft in cultuurcentra en gemeenschapscentra als open pluralistische huizen waar kunst en cultuur in al zijn diverse vormen, zowel door professionele als door amateurkunstenaars, gepresenteerd wordt (cultuurspreiding);

waar iedereen welkom is (cultuurparticipatie, diversiteit);

waar verenigingen en gezelschappen een warme plek krijgen met professionele ondersteuning;

waar ruimte is voor mensen om zich te ontplooien, te verrijken, te verdiepen in het kader van levenslang en levensbreed leren ((kunst-)educatie, culturele competentie);

waar kansen liggen voor ontmoeting en contact (gemeenschapsvorming);

waar ondersteuning geboden wordt aan Jong Talent (cocreatie);

waar residentiemogelijkheden zijn voor gezelschappen en individuele kunstenaars (coproductie);

waar de hand gereikt wordt naar de geschikte partners om al deze doelstellingen te versterken, te verbreden, te ondersteunen en mee te realiseren (samenwerking, geïntegreerde aanpak, coördinatie, makelaarsopdracht).

Deze cultuur- en gemeenschapscentra zijn geen gesloten eilanden maar zijn open op de wereld via samenwerking en dialoog met aandacht voor nieuwe tendensen en evoluties in de samenleving t.a.v. de eigen werking. De VVC ondersteunt het belang van professionalisering en ondersteuning van deze instellingen om zo goed mogelijk in te spelen op de cultuur- en kunstbeleving van mensen.

De combinatie van cultuurcentra én gemeenschapscentra maakt dat Vlaanderen over een wijdvertakt netwerk beschikt dat al decennia lang onmisbaar is in het lokale en het regionale culturele leven, een netwerk dat reëel heeft bijgedragen tot de verruiming en de vernieuwing van het cultuuraanbod, een netwerk dat een essentiële rol speelt in de cultuur- en kunstspreiding en in de cultuurparticipatie door de Vlaamse bevolking. Het is ook daarom dat dit Vlaams model hoog aangeschreven staat in het buitenland.

Met deze visie als uitgangspunt hebben de cultuur- en gemeenschapscentra een aantal vragen naar de hele Vlaamse regering en naar de Vlaamse minister van cultuur in het bijzonder.

Een wetenschappelijk onderzoek naar de plaats van de kunsten in de samenleving

We vragen aan de Vlaamse regering nieuwe ijkpunten uit te zetten voor een Vlaams cultuurbeleid. Hiertoe is een kwalitatief - inhoudelijk wetenschappelijk onderzoek nodig over de plaats van de kunsten in de samenleving in opvolging van de eerder kwantitatieve onderzoeken van de voorbije jaren (participatie, cultuurspreiding,...). Dit onderzoek kan ook bepalend zijn voor de plaats en de opdrachten van de diverse culturele actoren. Zij verdienen een eigen en geëigende opdracht die ook de samenwerking bevordert en een culturele meerwaarde creëert. Een duidelijke **afstemming van de creatie, de productie en de spreiding** kan hiervan het resultaat zijn.



Het afstemmen van de verschillende Vlaamse regelgevingen op het vlak van cultuur, onderwijs, welzijn en toerisme

Vanuit hun multifunctionele werking hebben cultuur- en gemeenschapscentra taken die zich situeren op zeer verschillende bevoegdheidsdomeinen. Het uitvoeren van taken in het kader van andere bevoegdheidsdomeinen (schoolprogrammering, kansengroepen, city-marketing,...) vraagt ook om een financiële honorering. Daarom is het nodig dat de regelgeving van deze bevoegdheidsdomeinen op mekaar afgestemd worden.

Een concreet en voor de hand liggend voorbeeld is de **noodzakelijke samenwerking tussen cultuur en onderwijs**. Gezien het belang van de schoolprogrammering in de werking van de cultuurcentra wenst de VVC betrokken te worden in de uitvoering en de implementatie van de door de Commissie onderwijs - cultuur geformuleerde voorstellen in het rapport 'Gedeeld Verbeeld'.

We denken hierbij dan concreet aan:

- een betrokkenheid bij het 'ankerpunt' cultuur - en kunsteducatie binnen het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

- een betrokkenheid bij de 'klankbordgroep' met betrekking tot het stroomlijnen van de subsidiemogelijkheden.

Tevens dringt de VVC aan op verder onderzoek naar de mogelijke gevolgen van het invoeren van de maximumfactuur op de cultuurparticipatie vanuit het kleuter - en lager onderwijs. Indien zou blijken dat deze maatregel negatieve gevolgen heeft op deze cultuurparticipatie is het noodzakelijk dat de verantwoordelijke minister de maatregel bijstuurt, zonder afbreuk te doen aan het basisprincipe van een gelijke kansenbeleid.

Diverse Vlaamse regelgevingen binnen het 'culturele' bevoegdheidsdomein blijven 'open' voor de cultuur- en gemeenschapscentra

Nu reeds kan de werksoort beroep doen op de financiële middelen voorzien in andere cultuurdecreten vanuit hun multifunctionele werking. We vragen dat deze situatie ook in de toekomst verzekerd blijft. We denken hierbij dan vooral aan het kunstendecreet en het participatiedecreet.

Evaluatie en grondige bijsturing van het decreet lokaal cultuurbeleid

1. Geormerkte Vlaamse subsidies, sectorspecifiek voor de cultuur- en gemeenschapscentra, blijven noodzakelijk in functie van kwaliteitsbewaking en in functie van de garantie voor een Vlaams cultuurspreidingsbeleid. Deze subsidies moeten rechtstreeks en volledig de werking van de sector ten goede komen. Dit vraagt ook een versterking van het cultuur- en gemeenschapscentrum als volwaardige instelling, die niet alleen fungeert als één van de vele instrumenten van het lokaal cultuurbeleid. De werksoort vraagt een garantie voor een inhoudelijke autonomie en een zo groot mogelijke juridische autonomie.

2. Het RSV mag niet langer het enige criterium zijn voor de indeling van de cultuurcentra in verschillende categorieën. De inhoud van de werking, een specialisatie in de werking, het opnemen van diverse taken in het kader van de gemeente en de regio met vele andere actoren kan leiden tot een meer gedifferentieerde categorie-indeling zowel inhoudelijk als financieel.

3. In het huidige decreet lokaal cultuurbeleid hebben alle cultuurcentra een regionale opdracht en een regionale werking. Sommige gemeenschapscentra hebben de facto een regionale werking. De werksoort vraagt om decretaal te voorzien in een honorering van deze regionale opdracht vanuit het provinciaal bestuursniveau. Daarnaast is er nood aan soepeler vormen van intergemeentelijke samenwerking (regionale/provinciale samenwerking op het vlak van communicatie, coördinatie van het aanbod) met ook daarin een vanzelfsprekende en complementaire rol voor het provinciale bestuursniveau als subsidieverstrekker.

4. De gemeenschapscentra met een eigen werking worden opgenomen als cultuurcentrum in het decreet. In dit geval is het noodzakelijk een benedengrens voor de eigen werking te bepalen via de eigen financiële inspanningen, via een minimaal aantal eigen activiteiten,... Het bepalen van deze benedengrens mag niet leiden tot onnodige planlast.

5. De cultuur- en gemeenschapscentra vragen een garantie voor de subsidiëring van het leidinggevend, artistiek en educatief personeel. Hieraan gekoppeld is het terug invoeren van minimale barema's op A - niveau voor de door de Vlaamse overheid gesubsidieerde functies een belangrijke voorwaarde.

6. De werksoort pleit, naast een voldoende personeelssubsidie, voor het terug invoeren van een gedifferentieerde werkingssubsidie die zo objectief

mogelijk en met zo weinig mogelijk planlast gebaseerd is op een combinatie van drie criteria: de infrastructuur, de werking in het verleden en het beleidsplan voor de toekomst. Deze werkingmiddelen moeten rechtstreeks en volledig ten goede komen aan de eigen programmering van het centrum.

Sommige van deze vragen en verwachtingen sporen niet altijd samen met de filosofie van een integraal en geïntegreerd lokaal cultuurbeleid. Denken we maar aan de regionale werking en de inhoudelijke autonomie. Vraag is dan ook hoe dit in een toekomstig decreet kan verzoend worden.

Aandacht voor de specificiteit van de werksoort in het gemeentedecreet

Tegen 2013 moeten alle bestuursvormen juridisch aangepast zijn aan de bepalingen van het gemeentedecreet met betrekking tot de interne en externe verzelfstandiging. Het is belangrijk dat deze nieuwe bestuursvormen aandacht hebben voor de noodzakelijke inhoudelijke autonomie en een zo groot mogelijke juridische autonomie van de werksoort.

Daarnaast is er nood aan een sectorspecifieke rechtspositieregeling voor de gemeentelijke cultuurwerkers (cultuurfunctionarissen, administratieve en technische medewerkers). De huidige rechtspositieregeling houdt te weinig rekening met het noodzakelijke flexibel werkregime.

Het creëren van een duurzaam infrastructuurfonds

Het gebouwenpark van de werksoort veroudert en is niet meer aangepast aan de huidige ecologische vereisten. Het oprichten van een duurzaam infrastructuurfonds kan voor de gemeentes een stimulans zijn om stevig te investeren in hun gebouwen. We zien hier een combinatie van twee soorten investeringen:

- de noodzakelijke **onderhoudsrenovatie** van verouderde gebouwen;
- gecombineerd met **vernieuwende en duurzame ecologische investeringen**.

Deze investeringen zullen ook een signaal - en voorbeeldfunctie hebben naar de bevolking. Daarnaast valt te verwachten dat Europa ook steeds meer eisen gaat stellen, zowel op het vlak van duurzaamheid, veiligheid als comfort. Het is belangrijk dat verplichte investeringen die hiermee gepaard gaan (bijv. automatisering van de trekken,

energiebesparende maatregelen) ondersteund worden door de Vlaamse overheid.

Aandacht voor het federale beleidsniveau

We vragen aan de Vlaamse regering om oog te hebben voor de mogelijk negatieve gevolgen van regelgeving door hogere overheden en actief deze regelgeving te beïnvloeden. We denken hierbij dan o.a. aan de problematiek van de bedrijfsvoorheffing buitenlandse artiesten, de bewakingswetgeving, het sociaal statuut van de kunstenaar, de BTW - reglementering, auteursrechten en billijke vergoeding,... We rekenen op de steun van de Vlaamse regering om bij de hogere overheden aan te dringen op een actieve betrokkenheid van onze werksoort bij de beleidsmaatregelen in dit verband.

De Europese en internationale dimensie

Binnen de Europese Unie krijgt het beleidsdomein 'Cultuur' steeds meer aandacht. Getuige hiervan de mededeling van de Europese Commissie over een Europese agenda voor cultuur in het licht van de mondialisering van 10 mei 2007. Het is dan ook ten zeerste van belang dat Vlaanderen een eigen internationaal cultuurbeleid uitbouwt, niet alleen in de professionele en in de amateurkunstensector maar ook voor de cultuur- en gemeenschapscentra. Wij zien hierbij drie belangrijke opdrachten:

1. Ondersteuning van internationale programmering waarbij een beroep kan gedaan worden op subsidies voor internationale prospectie, samenwerking en programmering.
2. Ondersteuning van het Europees Netwerk van Culturele Centra (ENCC) dat de Vlaamse cultuur- en gemeenschapscentra een platform biedt om op regelmatige basis contacten te hebben met Europese collega's. Ervaring leert dat dit netwerk heeft geleid tot een boeiende ervaringsuitwisseling en concrete samenwerking. Op dit ogenblik subsidieert de Vlaamse overheid in de kunstensector reeds andere Europese netwerken op structurele basis.
3. Meer mogelijkheden voor de werksoort in de culturele akkoorden. De voorbereiding van de culturele akkoorden is een opdracht van de Vlaamse overheid. Maar de overheid zou een transparant systeem kunnen opzetten waarbij de diverse werksoorten de kans krijgen hun prioriteiten in verband met de invulling van al deze akkoorden duidelijk te maken. Het is dan de taak van de vertegenwoordiger van de overheid om deze prioriteiten ook in de akkoorden te laten opnemen.

De VVC engageert zich...

Ten aanzien van de volgende Vlaamse regering engageert de VVC zich:

- om constructief mee te werken aan de evaluatie van het decreet lokaal cultuurbeleid en om concrete voorstellen uit te werken voor de bijsturing ervan;
- om constructief mee te werken aan het afstemmen van de verschillende regelgevingen;
- om de werking van het ENCC mee te sturen in de richting van een meerwaarde voor de Vlaamse cultuur- en gemeenschapscentra;
- om tijdig de mogelijke problemen met betrekking tot de federale wetgeving te signaleren en voorstellen te doen ter oplossing.

De VVC vraagt...

De VVC vraagt een duidelijke positie als belangenbehartiger van de werksoort en een voldoende financiële ondersteuning om het uitgebreide takenpakket te kunnen realiseren. Wat de positie betreft, is een opname in het decreet van de werksoort te verkiezen boven een eigen apart decreet dat alleen de erkenning en de subsidiëring van de VVC regelt. De huidige subsidiëring is in 2002 berekend op basis van één personeelslid en is dus onvoldoende om op termijn een minimaal personeelsbestand te handhaven. Een verhoging van de VVC - subsidie is dan ook een prioritaire vraag.

Artisjok is een elektronische uitgave van de Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra vzw. Dit themazine doorsturen naar vrienden en collega's is toegestaan, evenals de overname van teksten, mits bronvermelding.

U kan zich gratis abonneren op dit thema-zine door een mail te sturen naar info@cultuurcentra.be. Vergeet niet uw naam en e-mail te vermelden! Uitschrijven kan eveneens op info@cultuurcentra.be met vermelding 'uitschrijving' en uw e-mailadres.

Eerdere edities van Artisjok kan u raadplegen op www.cultuurcentra.be.

Uw persoonlijke gegevens (naam en e-mailadres) worden opgenomen in het VVC-databestand, conform de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van uw privé-leven. Deze gegevens zullen enkel gebruikt worden om u regelmatig deze Artisjok te bezorgen. U hebt het recht uw persoonlijke gegevens op te vragen en te laten wijzigen.

V.U. Eugeen Van lent, voorzitter

VVC Gallaitstraat 86 bus 23 1030 Schaarbeek tel. 02 201 17 07 fax 02 201 07 19 info@cultuurcentra.be